

Gusztáv Kereskedelemügyi államtitkárt, és fölkéri arra, hogy a kolozsvári II. kerület képviselőjelöltségét fogadja el.

Szegvár. A nemzeti munkapárt *Pallavicini* György örgrófnak, a selmecbányai kerület volt alkotmánypárti képviselőjének ajánlotta föl a jelöltséget.

Kisbecskerek. A nemzeti munkapárt jelöltje, *Szilassy* Zoltán, vasárnap mondja el programbeszédét.

Baranyaszentlőrinc. Pécsről jelentik: *Zlinszky* János budapesti ügyvéd, a baranyaszentlőrinci választókerület néppárti jelöltje tegnap Tésen községbe akart menni, a hol záptojással dobálták meg és oly ellenséges indulattal fogadták, hogy nem birt behajtani a faluba.

Kecskemét. *Nemeskéri Kiss* Pál nyugalmazott főispán, a kecskeméti alsókerület munkapárti jelöltje a jövő héten mondja el programbeszédét. A felső kerületben hír szerint a Justh-párti *Szapannos* István nem lép fel. Az egyedüli jelölt *Horváth* Mihály Kossuth-párti.

Dorog. *Bányász* Vilmos dr., Justh-párti képviselő 24-én, vasárnap délelőtt mondja el *Nyergesufalun* programbeszédét.

Zsolna. *Kálmán* Gusztáv kereskedelemügyi államtitkár, e hónap 25-én, hétfőn délelőtt mondja el Zsolnán programbeszédét. Az államtitkárt a nemzeti munkapárt országos körének számos tagja kíséri Zsolnára.

Gyula. A *Bud. Tud.* jelenti: *Berényi* Ármin dr., gyulai ügyvéd, a nemzeti munkapárt programjával lép föl és e hónap 24-én mondja el programbeszédét.

Monor. *Förster* Aurél, a monori kerület Kossuth-párti képviselőjelöltje Tápiószőlő, Tápiószőlő, Uri, és Gand községekben mondott programbeszédét és ezzel be is fejezte választási körutját. A választópolgárság mindenütt lelkesedéssel fogadta. Ellenjelöltje nincs.

Marosvásárhely. *Justh* Gyula kijelentette, hogy Marosvásárhely első kerületében vállalja a jelöltséget. Munkapárti jelöltül *Székely* Ferenc igazságügyminisztert emlegetik. Föllel Kossuth-párti programmal *Fenyvesi* Soma.

Gyöngyös. Gyöngyösről küldöttség jött fönn ma este a függetlenségi és 48-as pártkörben, hogy függetlenségi jelöltet kérjen. *Batthyány* Tivadar gróf alelnök jelöltül *Koltay* Sándor dr. fővárosi ügyvédet ajánlta. A küldöttség tagjai ezt éljenzéssel tudomásul vették. *Koltay* Sándor dr. a jelöltséget elfogadta.

Pozsony. A pozsonyi nemzeti munkapárt küldöttsége *Neiszidler* Károly volt szabadelvű párti képviselőnek fölajánlotta a pozsonyi II. választókerület képviselőjelöltségét. *Neiszidler* a jelöltséget elfogadta.

Facset. A facseti választókerület munkapárti hivatalos jelöltje *Hencz* Károly volt, tekintve azonban, hogy a facseti kerületben *Nemes* Zsigmond volt szabadelvű-párti képviselő is föllépett munkapárti programmal. *Hencz* Károly a pártegység megóvása szempontjából *Nemes* Zsigmond javára visszalépett.

Az ünnepelt polgár.

Budapest, ápr. 20.

Mindenekelőtt tisztelet és elismerés adásuk Hengelmüller László bárónak, washingtoni nagykövetségünknek, hogy közénk hozott egy olyan férfit, a kin az egész művelt világ szeméje rajta csüng s a kinek ismeretségeért és barátságáért az emberiség legjobbjai vetekednek, a koronás főktől az egyszerű tudós emberekig. Olyan kevés hasznosat és örömegeterjesztőt kapunk a külföld felől, olyan kevés jó dolog ért bennünket a közös intézmények részéről, hogy szinte kétszeres értékűnek kell becsülnünk a Hengelmüller báró szobán lévő dolgát. Ő maga, mint a hogy egész hivatalos pályafutásán át megszokta, a háttérbe vonult Roosevelt egész itt időzése alatt s nyilvánosan egy köszönő szót sem kapott a hazájának tett szolgálatért. Illő, hogy legalább ezen az uton fölkeresse a nyilvánosság elismerése. Mert az ő érdeme, hogy Roosevelt személyes barátságát megszerezte s még inkább az, hogy ezt a barátságot hazája érdekében használta föl. Roosevelt maga megmondta a hozzá intézett kérdésekre, hogy egyáltalán nem volt szándékában ilyen hosszú és fáradságos kerület csinálni. Bécsbe Ferenc József királyunk világszerte tisztelt, nagy személyisége vonzotta, Magyarországba az Apponyival való ismeretsége, de *kötni* csak a Hengelmüllernek adott ígérete kötötte. Öszintén és komolyan hihetjük, hogy nem volt oka a ránk áldozott időt és fáradságot sajnálni. Nemcsak az ő egyszerű és az őszinte érzés közvetlenségével tett nyilatkozataiból ítélve, hanem azért is, mert hiszen olyan dolgot mutatunk neki, a kinek párját nem találja a világon. Itt van nálunk a világ legszebb

királyi palotája, a legszebb parlamenti épülete, a legkéleltesebb mezőgazdasági muzeuma, a legnagyobb arabs ménese, a Dunapart páratlan esti panorámája. Azután hol talál annyi lelkeséget, annyi kedvesen megnyilatkozó meleg érzést, mint a mennyi itt lobogott feléje, akár nagyuri szalonokban, akár a főváros utcáin, akár a falusi sorokon járt? Az olyan embernek, a ki megtanulta becsülni és kiérdemelni a nép szeretetét, Magyarország igen kedves látogató helye. Hát Rooseveltt sem találhatta másnak.

Es most az ünneplés után, a mikor százszor meg százszor fejedelmi tiszteletet adunk a tengeren tuli nagy nép e derék fiának, még tudatosabban mondhatjuk, hogy Rooseveltt nem más, nem is akar több lenni, mint *polgár*. Mintha érezné, hogy könnyebb dolog fejedelmnek születni, mint a mai cinikus és enervált világban fejedelmi megbecsülést szerezni. Tehát inkább akar tüntetni a maga polgári egyszerűségével, mint azzal, hogy nem régebben még a világ egyik leghatalmasabb államának élén állott, a kinek parancsára fegyveres és polgári százvezrek állottak s a ki ma is képes hazája belső és külső politikájára irányadó befolyást gyakorolni. Csak egy tekintetben ül folyton magas paripán, akkor, a mikor emberek és intézmények megítéléséről volt szó.

A kik közvetlenül hallották intímabb megjegyzéseit, érdekes dolgokat tudnak beszélni. Most is megtartotta a maga ugynevezett *rendőri*, a veséki ható pillantásokra szoktatott *szemét*. A vérbeli publicista pedig mindig a dolgok országos hatása és érdeme iránt érdeklődik benne. Így Apponyiról szólva, azt hozta föl legkiválóbb jellemvonásául, hogy mindig és mindenütt a felsőbb szempontokat és célokat keresi. *Serényi* gróf biztos és határozott cselekvési módorát s nagy közgazdasági látókörét néhány rövid érintkezés után meg tudta állapítani s megmondta, hogy nem csak az emberi szeretetre méltósággal hatottak rá a megismert politikusok és államférfiak, mint *Héderváry*, *Kossuth*, *Hieronym*, *Tisza* István, *Zichy* János, *Berzeviczy* Albert, hanem komoly, férfias, tartalmas műveltségükkel is. Első sorban ezen az alapon ítélte meg jövőnk és törekvéseinket. Olyan kritika ez, a mely fölötté áll ugyan a magyar közéletet most mozgó pártusáknak, de kétségtelenül a szívünkbe és agyunkba kap egyaránt.

Roosevelt maga igen jó tollú és szorgalmas író ember, a kinek nem kevesebb, mint tizenkét vaskos kötete van most a könyvpiacon. Közöttük több valósággal történelmi jelentőségű. Először egy hadi tengerészeti tanulmányt bocsátott közre, az 1812-iki tengeri háborúról, minek kétségtelenül sok része volt abban, hogy tengerészeti miniszter lett. Hazája figyelmét az ideálisabb politikai és közgazdasági célokra főleg három kötetével irányította, melyek közül az egyik az amerikai közcélokról és ideálokról, a másik a nyugati államok kifejlődéséről, a harmadik Cromwell Oliverről szól. A többi nyolc kötet a szabad természet élvezetének és férfias sportoknak, helyesebben a vadászatnak van szentelve. De ezeket is sok nagy politikai gondolat disziti s ezek is a nemzeti társadalom nagy érdekeit szolgálják, a mikor az egészséges és férfias szórakozásokat kedveltetik meg. Azután mint politikus is hozzá szokott, hogy a betű hatalmát értékelje és használja. Alkalmunk volt hallani egy bizalmasabb beszélgetését, a hol a magyar irodalmi viszonyokról volt szó. Tudta, hogy minálunk a komolyabb, szemleszerű folyóiratok még nem tudtak szélesebb körű olvasóközönségre szert tenni. De tudta azt is, hogy a komolyabb magyar újságok igyekeznek ezt a hiányt pótolni. Elismerte például, hogy míg a világsajtó általában főleg az amerikai excentricitásokon, furcsaságokon, szenzációkon kap, a Budapesti Hírlap igen nagy tért szentelt az Unióban folyó kulturális és közgazdasági munka reális megismertetésének. Erre a társalgásban résztvevők egyikének az volt a megjegyzése, hogy: igenis, a Budapesti Hírlap igen sokat foglalkozott a Rooseveltt dolgaival, de nem az ő dicséretéért, hanem a magyar közönségnek hasznára és okulására. — Nagy dicséret nekem és tulságosan elismerő — volt a válasz.

Alig van vele érintkezett ember, a kinek lelki kincsesházát valami kedves vagy magvas nyilatkozattal ne gazdagította volna. Meg kell hajolnunk ez előtt a szellemi erő előtt. Hiszen hány ember van a világon, a ki három napon át folyton, szinte fölajzott ijákként megfeszítve

tud maradni s mindenki előtt erősnek, figyelmesnek, szellemesnek és — bizony mondhatjuk — *nagynak* tudjon mutatkozni. Rooseveltt volt az, a ki megboldogult John Hay külügyi államtitkárt, tudása, műveltsége, poétai lelke és gazdagsága miatt az amerikai kultúra legszebb gyümölcsének nevezte. Mi azt tapasztaltuk, hogy Rooseveltre is ráillik ez a mély értelmű jellemzés. Talán a mi szempontunkból még inkább, mert az ő közvetlen emelő hatása közénk is eljutott.

Mire e soraink napvilágot látnak, már Párisban, felesége szeretett társaságában pihen a nagy polgár, hogy újabb nagy tisztességre menjen a Vilmos császár fejedelmi palotájába. Ugynevezett demokratáink és a korjoláni őrjöngés határán botorkáló *fantasztáink* — úgy halljuk — sajnálják, hogy egy-két keserű kritikai megjegyzés lenyeletésére nem jutott idő és alkalom s hogy az expresszkocsiba már nem dobálhatták bele a maguk csodabogarait. De hát nyugodjanak meg. Mi nekünk kell tudni a saját bajainkat, miénk a kritika joga és miénk az orvoslás joga és kötelessége is. Rooseveltt, mikor ehhez képest viselkedett, udvarias és figyelmes volt a demokratáink iránt is. Mert végre is, akárhogy irnak és beszélnek, egy kicsit mégis csak magyarok ők is. Erről ők megfélelkezhetnek, de egy idegen nemzet művelt fia soha sem.